

लाड समितीच्या शिफारशीच्या अनुषंगाने
सफाई कामगारांच्या वारसा हक्काच्या
अंमलबजावणीबाबत दि.२४.०२.२०२३ च्या
शासन निर्णयान्वये विहित सुधारीत तरतुदी
दि.२४.०२.२०२३ पूर्वीच्या प्रलंबित प्रकरणांना
लागू करणेबाबत...

महाराष्ट्र शासन

सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग,
शासन निर्णय क्रमांक :- सफाई-२०२४/प्र.क्र.७०/सआक,
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२
दिनांक :- १३ ऑक्टोबर, २०२४.

वाचा :

१. सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग पत्र क्र.संकीर्ण-२००८/यादी/प्र.क्र.५५३/मावक-५,
दिनांक २६.०९.२००८.
२. सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग पत्र क्र.संकीर्ण-२००८/यादी/प्र.क्र.५५३/मावक-५,
दिनांक १५.०४.२०१०.
३. सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग शासन निर्णय क्रमांक-सफाई-२०१८ /प्र.क्र. ४६
/सआक, दिनांक २४.०२.२०२३.
४. मा. उच्च न्यायालय, खंडपीठ औरंगाबाद यांचे रिट याचिका क्रमांक ३९५०/२०२३ (श्री. कैलास
मारोती राजकौर व इतर विरुद्ध महाराष्ट्र शासन) प्रकरणी दिनांक १०.०४.२०२३ चे आदेश.
५. सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग शासन निर्णय क्रमांक - सफाई- २०२४ / प्र.क्र. १६
/सआक, दिनांक ११.०३.२०२४.
६. सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग शासन सुधारणा / शुद्धीपत्रक क्रमांक- सफाई/ २०२४
- प्र.क्र. १६ /सआक, दिनांक ११.०३.२०२४.
७. मा. उच्च न्यायालय, खंडपीठ औरंगाबाद यांचे रिट याचिका क्रमांक ३९५०/२०२३ मधील सिव्हील
अॅप्लिकेशन क्रमांक १५४३४ / २०२३ व इतर न्यायालयीन प्रकरणी दिनांक २४.०६.२०२४ चे
आदेश.

प्रस्तावना :-

लाड समितीच्या शिफारशीच्या अनुषंगाने सफाई कामगारांच्या वारसा हक्काच्या
अंमलबजावणीबाबत संदर्भ क्र. ३ येथील दिनांक २४.०२.२०२३ च्या शासन निर्णयान्वये सुधारित
तरतुदी विहित करण्यात आल्या आहेत. तथापि, सदर शासन निर्णयान्वये त्यापूर्वीचे निर्गमित
करण्यात आलेले शासन निर्णय / परिपत्रके अधिक्रमित करण्यात आल्याने सफाई कामगारांच्या

वारसा हक्क प्रकरणात नियुक्ती देताना विविध प्रशासकीय विभाग/ आस्थापनांना अडचणी येत असल्याने तसेच, त्याबाबत सफाई कामगारांच्या विविध संघटनांच्या तसेच, लोकप्रतिनिधींच्या मागण्या विचारात घेवून दि.२४.०२.२०२३ च्या शासन निर्णयान्वये विहीत सुधारीत तरतुदी सन १९७५ ते दि.२३.०२.२०२३ या कालावधीतील प्रलंबित प्रकरणांना लागू करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

लाड समितीच्या शिफारशीच्या अनुषंगाने सफाई कामगारांच्या वारसा हक्काच्या अंमलबजावणीबाबत पुढीलप्रमाणे कार्यवाही करण्यास या शासन निर्णयान्वये मान्यता देण्यात येत आहे :

- अ. संदर्भ क्र. ३ येथील दि.२४.०२.२०२३ च्या शासन निर्णयान्वये विहीत केलेल्या तरतुदी दि. १२.०८.१९७५ ते दि.२३.०२.२०२३ या कालावधीतील सर्व प्रलंबित प्रकरणांना लागू राहतील.
- आ. तसेच, संदर्भ क्र. ५ येथील दि.११.०३.२०२४ च्या शासन निर्णयान्वये संदर्भ क्र.१ येथील दि.२६.०९.२००८ व संदर्भ क्र.२ येथील दि.१५.०४.२०१० च्या शासन पत्रान्वये प्रसिध्द करण्यात आलेल्या महाराष्ट्र राज्याच्या अनुसूचित जाती, विमुक्त जाती, भटक्या जमाती, इतर मागासवर्ग व विशेष मागासवर्ग या यादीतील अनु.क्र.१२ वरील ओलगाना, रुखी, मलकाना, हलालखोर, लालबेगी, कोरार, झाडमल्ली व हेला या जाती/उपजातींमधील तसेच अनु.क्र.१९ वरील डोम, डुमार या जातींमधील उमेदवारांना संदर्भ क्र.३ येथील दि.२४.०२.२०२३ च्या शासन निर्णयातील अटी व शर्तीचे तसेच मा.उच्च न्यायालयाच्या आदेशाचे संबंधित नियुक्ती प्राधिकारी यांचेकडून काटेकोरपणे पालन करण्यात येईल या अटीच्या अधीन वारसा हक्काने नियुक्ती देण्यास शासन मान्यता देण्यात आली असून सदर संदर्भ क्र. ५ येथील दि.११.०३.२०२४ च्या शासन निर्णयान्वये विहीत करण्यात आलेल्या तरतुदी दि. १२.०८.१९७५ ते दि.२३.०२.२०२३ या कालावधीतील सर्व प्रलंबित प्रकरणांनाही लागू राहतील.
- इ. याव्यतिरिक्त, संदर्भ क्र. ६ येथील दि.११.०३.२०२४ च्या सुधारणा / शुध्दीपत्रकान्वये संदर्भ क्र.३ येथील दि.२४.०२.२०२३ च्या शासन निर्णयातील अनु.क्र.३ मधील वारसा हक्कास पात्र ठरणारे सफाई कामगारांचे वारस या सदरात सफाई कर्मचा-यांच्या विवाहीत मुलीचा समावेश करण्यात आला असून अनु.क्र.८ मधील सफाई कामगारांच्या वारसा हक्कासंबंधात इतर तरतुदीमधील अनु.क्र.८.१ मधील लहान कुटुंबाचे प्रतिज्ञापत्र देण्याची अतिरिक्त अट तसेच अनु.क्र.८.४ मध्ये नमूद नियुक्ती देण्यापूर्वी जातवैधता प्रमाणपत्र प्राप्त करून घेण्याची अट वगळण्यात आली आहे. सदर संदर्भ क्र. ५ येथील दि.११.०३.२०२४ च्या सुधारणा / शुध्दीपत्रकान्वये विहीत करण्यात आलेल्या तरतुदी दि. १२.०८.१९७५ ते दि.२३.०२.२०२३ या कालावधीतील सर्व प्रलंबित प्रकरणांनाही लागू राहतील.

- ई. ज्या प्रलंबित प्रकरणांत नियुक्ती प्राधिकाऱ्यांनी वारसदारांना विहित मुदतीत अर्ज सादर करण्याबाबत माहिती दिली नाही अशा प्रकरणांत विहित मुदतीत अर्ज सादर करण्याची अट संबंधित प्रशासकीय विभागाच्या मान्यतेने क्षमापित करून संबंधित पात्र वारसास वारसा हक्काने नियुक्ती देणेची संबंधित नियुक्ती प्राधिकारी यांनी कार्यवाही करणे आवश्यक राहिल. तसेच ज्या प्रकरणांत जाणीवपूर्वक विलंब करण्यात आलेला आहे. अशा प्रकरणांत सक्षम प्राधिकारी यांनी विलंबास जबाबदार असणा-या संबंधितांविरुद्ध शासन विहित नियमांनुसार शिस्तभंगाची कार्यवाही करावी.
- उ. मा. उच्च न्यायालय, खंडपीठ औरंगाबाद यांनी संदर्भ क्र. ४ येथील दि. १०.०४.२०२३ व संदर्भ क्र. ७ येथील दि. २४.०६.२०२४ रोजी दिलेल्या आदेशाचे अवलोकन करता सदर सुधारणा या मेहतर, वाल्मिकी व भंगी समुदाय व त्यानुषंगाने वर अ.क्र. “आ” व “इ” येथे नमूद जाती/उपजाती तसेच अनुसूचित जाती व नवबौध्द यांनाच लागू राहतील.
- ऊ. ज्या वारसा हक्काच्या नियुक्ती प्रकरणांत शासनाने यापूर्वी मार्गदर्शन केले आहे, अशा सर्व प्रकरणांत शासनाने दिलेल्या मार्गदर्शनानुसार नियुक्ती प्राधिकारी यांनी शासनास पुन्हा संदर्भ न करता पुढील कार्यवाही करणे आवश्यक राहिल.

२. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संगणक संकेतांक २०२४१०१३१५५२२९९४२२ असा आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नांवाने,

(सुनिता गायकवाड)
अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत-

१. मा. राज्यपाल यांचे प्रधान सचिव, राजभवन, मलबार हिल, मुंबई,
२. मा. मुख्यमंत्री यांचे अप्पर मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई,
३. मा. विरोधी पक्षनेता, विधान परिषद/ विधानसभा,
४. सर्व मा.मंत्री यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई,
५. विधानमंडळाच्या सर्व समित्यांचे प्रमुख, विधानमंडळ, मुंबई,
६. मा. विधानसभा/विधान परिषद सदस्य, विधानमंडळ, मुंबई,
७. मा. मुख्य सचिव यांचे सह सचिव, मुख्य सचिवांचे कार्यालय, मंत्रालय, मुंबई,
८. सर्व अप्पर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव/ सचिव, प्रशासकीय विभाग, मंत्रालय, मुंबई,
९. प्रधान सचिव, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई,
१०. प्रबंधक, मा. उच्च न्यायालय (मूळ/अपील शाखा), मुंबई,
११. प्रबंधक, मा. लोकआयुक्त व उप लोकआयुक्त, मुंबई,

१२. आयुक्त, राज्य निवडणूक आयोग, मुंबई,
१३. सचिव, महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग, मुंबई,
१४. सर्व विभागीय आयुक्त, महसूली विभाग,
१५. आयुक्त, समाजकल्याण, पुणे,
१६. आयुक्त, दिव्यांग कल्याण, पुणे,
१७. आयुक्त तथा संचालक, नगरपालिका प्रशासन संचालनालय, मुंबई,
१८. मुख्य अभियंता, सा.बां. मंडळ, मईबान पथ, फोर्ट, मुंबई,
१९. प्रधान मुख्य वन संरक्षक, महाराष्ट्र राज्य, पुणे,
२०. महासंचालक, माहिती व जनसंपर्क कार्यालय, मंत्रालय, मुंबई,
२१. पोलीस महासंचालक, महाराष्ट्र राज्य,
२२. महासंचालक, डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर संशोधन व प्रशिक्षण संस्था (बार्टी), पुणे,
२३. महासंचालक, माहिती व जनसंपर्क महासंचालनालय, मुंबई,
२४. संचालक, विजाभज, इमाव व विमाप्र संचालनालय, मुंबई,
२५. शिक्षण संचालक (प्राथमिक), महाराष्ट्र राज्य, पुणे,
२६. शिक्षण संचालक (माध्यमिक), महाराष्ट्र राज्य, पुणे,
२७. संचालक, वैद्यकीय शिक्षण संचालनालय, मुंबई,
२८. संचालक, आरोग्य सेवा संचालनालय, मुंबई,
२९. संचालक, लेखा व कोषागारे, मुंबई,
३०. सर्व जिल्हाधिकारी,
३१. आयुक्त, सर्व महानगर पालिका,
३२. मुख्य कार्यकारी अधिकारी, सर्व जिल्हा परिषदा,
३३. मुख्याधिकारी, सर्व नगर परिषदा,
३४. सर्व प्रादेशिक उपायुक्त, समाजकल्याण,
३५. सर्व सहाय्यक आयुक्त, समाजकल्याण,
३६. सर्व जिल्हा समाजकल्याण अधिकारी, जिल्हा परिषद,
३७. सर्व गटविकास अधिकारी, पंचायत समिती,
३८. सर्व सह/उप सचिव, अवर सचिव, कक्ष अधिकारी, सा.न्या. व वि.स. विभाग, मंत्रालय, मुंबई,
३९. निवडनस्ती/ सआक.